

25 ปีหลังกำแพงเบอร์ลินล่มสลาย

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์

เวลาได้ผ่านไปเร็วเหลือเกิน 25 ปีผ่านไปหลังจากกำแพงเบอร์ลินล่มสลาย กำแพงเบอร์ลินที่เคยเป็น
สิ่งกีดกั้นระหว่างโลกคอมมิวนิสต์และโลกเสรีประชาธิปไตยในยุคสงครามเย็น

ปี 2014 ถือเป็นปีครบรอบ 25 ปี กำแพงเบอร์ลินถูกทำลายลงในปี 1989 ยุโรปกลาง ยุโรป
ตะวันออกเป็นอิสระจากการปกครองของสหภาพโซเวียต และได้เปลี่ยนแปลงไป แต่ประชาธิปไตยในอดีต
ประเทศคอมมิวนิสต์ยังคงค่อยๆดำเนินไป

Adam LeBor ผู้เขียนบทความเรื่อง **Breaking Barriers-Berlin**¹ ได้ให้ภาพว่า 19
สิงหาคม 1989 กลานอส (Glasnost) หรือเสรีภาพและการเปิดกว้างได้เฟื่องฟูในกรุงมอสโกของรัสเซีย
ภายใต้การนำของประธานาธิบดี มิคาอิล กอบาเชฟ (Mikhail Gorbachev) ของรัสเซีย ม่านเหล็ก
กำลังพังทลายลง

มันเป็นการเริ่มต้นของการสิ้นสุดลัทธิคอมมิวนิสต์ สงครามเย็นและสหภาพโซเวียตเอง 25 ปีหลังจาก
นั้น ดูเหมือนสิ่งที่ไม่น่าเชื่อว่า ครึ่งหนึ่งของภาคพื้น ถูกฉาบด้วยทุระเบิดและหลุมฝังศพ พลเมืองของประเทศ
ภาคพื้นที่ย้ายอยู่อย่างทนทุกข์ทรมานในรัฐที่มีพรรคการเมืองเดียว ที่ปฏิเสธไม่ให้พวกเขามีเสรีภาพขั้น
พื้นฐาน

การเปลี่ยนผ่านของประเทศในกลุ่มอดีตสหภาพโซเวียต สู่ระบอบประชาธิปไตยคือ ความสำเร็จที่
ยิ่งใหญ่ที่สุดของเรื่องราวในประวัติศาสตร์สมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงที่เต็มไปด้วยความรุนแรงในระบอบก
การเมือง มักจะมีการเคลื่อนไหวใหญ่มากและการเสียเลือดเนื้อ ส่วนหนึ่งของโรมาเนีย (Romania) การปฏิวัติ
ในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกเป็นไปในทางสันติมาก แม้จะมีการยุบอดีตเชคโกสโลวเกีย
(Czechoslovakia) เป็น 2 รัฐอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ ก็ไม่เกิดความรุนแรง

¹ Adam LeBor “ Breaking Barriers-Berlin” Monocle Issue .78 Vol.08 (November 2014) : 044-045

เมื่อเป็นอิสระจากการครอบงำของโซเวียต ยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกก็แบ่งบานอย่างรวดเร็ว การลงทุนจากต่างประเทศไหลบ่า การฟื้นคืนชีพของอุตสาหกรรมก็เกิดขึ้น

โปแลนด์คือ แหล่งพลังงานของยุโรป ได้เปลี่ยนนโยบายของยุโรปไป เมืองวอร์ซอ (Warsaw) ปราก (Prague) บราติสลาวา (Bratislava) และบูดาเปส (Budapest) ต่างกำลังบูม ดึงดูดนักลงทุน และนักท่องเที่ยว

สหภาพยุโรป (EU) ได้ให้กรอบโครงสร้างของเสถียรภาพ และเงินยูโรฉบับใหม่ได้สร้างบรรดาโครงสร้างพื้นฐานขึ้นมาใหม่

ข้ามไปยังกลุ่ม ชังเกน (Schengen) จากโปรตุเกสฝั่งชายทะเลแอตแลนติก ถึงชายแดนโรมาเนีย พรมแดนไม่มีอีกต่อไปแล้ว คนรุ่นนี้ทั้งหมดเติบโตขึ้นภายใต้ประโยชน์จากความเป็นจริงที่ว่า งบประมาณของสายการบินจะเร่งให้พวกเขาเดินทางไปที่ไหนก็ได้ ถูกลง และไม่ต้องมีวีซ่า

แน่นอน ประวัติศาสตร์ยังคงมีเงามืดที่ทำให้ผู้คนมีความวิตกกังวลอยู่ ยูโกสลาเวีย (Yugoslavia) เลิกรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐ นำไปสู่การทำสงครามหลายครั้งและเกิดการสูญเสีย กองเลือดที่น่าสพรุ่งแล้ว และความขมขื่นของมวลมนุษยชาติ

โครเอเชีย (Croatia) สโลวีเนีย (Slovenia) ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ EU แต่เซอร์เบีย (Serbia) และ บอสเนีย เฮอร์เซโกวีนา (Bosnia Herzegovina) ยังคงก้าวเดินด้วยความยากลำบาก เพราะผลจากการทุจริตคอร์รัปชัน และการที่มีรัฐบาลที่อ่อนแอ นั่นหมายความว่า ความพยายามขยายสมาชิกของอียูยังไม่ประสบความสำเร็จ ประเทศพวกนี้ยังไม่เข้าร่วมกับอียูในเวลาอันสั้นนี้

ในทุกประเทศอดีตคอมมิวนิสต์ ประชาธิปไตยยังคงทำงานอย่างล่าช้าอยู่ ความต้องการของประชาชนมีมากกว่าที่รัฐบาลจะแบ่งสรรให้ได้ แต่หลักการทั่วไปของประชาธิปไตย เช่น พวกเขาต้องการอิสรภาพ สถาบันการเมืองที่ตรวจสอบได้ สื่อมวลชนมีเสรีภาพ มีระบบยุติธรรม การบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สิน และการปกครองโดยกฎหมาย

เกือบทุกประเทศ มันขึ้นอยู่กับพลเมืองของพวกเขา รู้ดีกว่า ประชาธิปไตยและระบบต่างๆมีอยู่จริงหรือไม่ในสังคมนี้ และระบบการเมืองของประเทศดำเนินไปได้ จะเห็นได้ว่าระบบการเมืองมีจุดบกพร่องบ้าง และไม่ใช่ที่คาบสมุทรบอลคาน (Balkan)

การเมืองและธุรกิจในประเทศต่างๆในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกหลังกำแพงเบอร์ลินล่มสลายมีบ่อยครั้งพัวพันในการให้ผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ในขณะที่ระบบพวกพ้อง (cronyism) ได้สิทธิประโยชน์มาก ส่วนในยุคคอมมิวนิสต์เก่า แนวความคิดแคบ มองอะไรในระยะสั้น เป็นผลประโยชน์ส่วนบุคคล และการเป็นผู้ชนะฝ่ายเดียวเฟื่องฟู

ในฮังการี นายกรัฐมนตรี Vitor Orban ได้รวมศูนย์อำนาจการเมืองและเศรษฐกิจ จนอยู่ในระดับที่น่ากังวล การทุจริตคอร์รัปชันมีอยู่อย่างดาษดื่นและดุเดือด ในโรมาเนียและบัลแกเรีย ในสโลวาเกีย ระบบยุติธรรมไม่ได้รับความไว้วางใจอย่างกว้างขวาง ในสาธารณรัฐเชคความมั่นใจในสถาบันต่างๆในสหภาพยุโรปลดลงตลอดเวลา

ในรัสเซียเอง ยังคงมีด้านมืดเป็นเงาตะมึนอยู่ สงครามอย่างเป็นทางการกับประเทศยูเครน ระหว่างรัฐบาลและกลุ่มแบ่งแยกดินแดนที่สนับสนุนโดยรัสเซียไม่มีความวิตกกังวลต่อฝ่ายรัฐบาลยูเครนเลย ดังนั้น จึงมีจินตนาการเล็กน้อยที่จะมีการมองย้อนกลับไปในช่วงปี 1989 ว่าอาจเกิดสงครามได้ในภูมิภาคยุโรป

ท่ามกลางการเฉลิมฉลองครบรอบ 25 ปีกำแพงเบอร์ลินล่มสลาย และได้เอาม่านเหล็กออกไป ยังคงมีแนวการมองต่างๆและหลากหลายต่อยุโรปตะวันออก

ซึ่งเรื่องนี้ เป็นของธรรมดา